

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ТА ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

О. В. ГАРКУША

(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Мета статті – з'ясувати сутність національної моделі кредитної кооперації та особливостей її законодавчої бази для розробки комплексу заходів щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації. Проведено порівняльну характеристику пропонуванних заходів щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації. В ході аналізу встановлено, що здійснення державного регулювання, удосконалення національної моделі та законодавчої бази діяльності кредитних спілок і кооперативних банків свідчать про невизначеність концептуальних засад і недостатній рівень розуміння важливості цього сектора національної економіки. Прийнято рішення про необхідність чіткого визначення національної моделі кредитної кооперації та головних моментів діяльності кредитних спілок, що потрібно терміново законодавчо врегулювати.

Ключові слова: Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг, Держфінпослуг, Нацкомфінпослуг, кредитна спілка, кредитна кооперація, Національний банк України.

Через резонансні події 2008–2010 рр. навколо окремих кредитних спілок, загалом, проблеми цього сектора та питання його подальшого розвитку потрапило в поле зору Президента України. У затвердженому його Указом № 504/2011 від 27 квітня 2011 р. Національному плані дій на 2011 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» у п. 3.15 було поставлено конкретне, але занадто загальне завдання – підвищити вимоги до діяльності кредитних спілок шляхом підготовки до кінця 2011 р. відповідних змін до чинного законодавства [1]. Однак, з огляду на кадрові проблеми у Держфінпослуг, і подальшу реорганізацію Держфінпослуг у Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), це завдання не було виконано.

Ознайомившись із публікаціями останніх років, ми з'ясували, що в українській економічній науці тема державного регулювання

кредитних спілок належно не висвітлена. Українські дослідники розкрили лише окремі аспекти цієї багатовекторної проблеми. Серед них праці Е. П. Бондаренко, Д. М. Дмитренко, Т. Мисник, В. В. Гончаренко, А. О. Пантелеймоненко.

Метою цієї статті є з'ясування сутності національної моделі кредитної кооперації та особливостей її законодавчої бази для розробки комплексу заходів щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації. У ході дослідження використано методи наукового аналізу та синтезу.

У Національному плані дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженому Указом Президента № 187/2012 від 12 березня 2012 року, завдання щодо розвитку національної системи кредитної кооперації були окреслені більш детально [2]. У п. 24.1 цього документа Національному банку та Нацкомфінпослуг до вересня 2012 р. було доручено розробити та внести на розгляд

Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації, в якому мало бути передбачено, зокрема:

- запровадження диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок з урахуванням фінансових і операційних ризиків;
- удосконалення системи державного регулювання і нагляду за діяльністю кредитних спілок, у тому числі шляхом надання Національному банку України права здійснення пруденційного нагляду за діяльністю кредитних спілок, що залучають вклади від населення;
- запровадження дієвих механізмів виведення неплатоспроможних кредитних спілок із ринку фінансових послуг;
- запровадження механізмів саморегулювання кредитних спілок із метою підтримання фінансової стабільності кредитних спілок і за-

безпечення дотримання ними правил поведінки на ринку фінансових послуг;

- створення умов для функціонування другого рівня системи кредитної кооперації, у тому числі кооперативних банків і об'єднаних кредитних спілок, а також сервісної інфраструктури ринку кредитних спілок.

Слід зазначити, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг і Національний банк України практично не виконали у встановлені терміни жодного положення п. 24.1 Національного плану дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». Зважаючи на це, питання реформування системи кредитної кооперації були перенесені у п. 20.1 Національного плану дій на 2013 р. [3] (табл. 1).

Із табл. 1 видно, що три із шести запропонованих 2012 р. напрямів удосконалення державного регулювання національної систе-

Таблиця 1

Порівняльна характеристика запропонованих заходів щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації

Національний план дій на 2012 рік (п. 24.1)	Національний план дій на 2013 р. (п. 20.1)
Запровадження диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок із урахуванням фінансових і операційних ризиків	Запровадження диференційованих регуляторних вимог для окремих категорій кредитних спілок з урахуванням фінансових та операційних ризиків
Удосконалення системи державного регулювання і нагляду за діяльністю кредитних спілок, у тому числі шляхом надання Національному банку України права здійснення пруденційного нагляду за діяльністю кредитних спілок, які залучають вклади населення	Удосконалення системи державного регулювання і нагляду за діяльністю кредитних спілок, які залучають вклади населення
Запровадження дієвих механізмів виведення неплатоспроможних кредитних спілок із ринку фінансових послуг	Запровадження дієвих механізмів виведення неплатоспроможних кредитних спілок із ринку фінансових послуг
Запровадження механізмів саморегулювання кредитних спілок з метою підтримання фінансової стабільності кредитних спілок та забезпечення дотримання ними правил поведінки на ринку фінансових послуг	Запровадження механізмів саморегулювання кредитних спілок з метою підтримання фінансової стабільності кредитних спілок і забезпечення дотримання ними правил поведінки на ринку фінансових послуг
Створення умов для функціонування другого рівня системи кредитної кооперації, у тому числі кооперативних банків та об'єднаних кредитних спілок, а також сервісної інфраструктури ринку кредитних спілок	Створення умов для функціонування другого рівня системи кредитної кооперації
	Створення можливості перетворення протягом трьох років кредитних спілок, які залучають вклади населення у кооперативні банки, визначення мінімального розміру статутного капіталу та переліку банківських операцій для таких кооперативних банків

ми кредитної кооперації на 2013 р. повністю збігаються. Це передусім стосується запровадження нового і досить логічного підходу до диференційованих регуляторних вимог для різних кредитних спілок, у залежності від їх розміру та ризиків діяльності, механізмів виведення неплатоспроможних кредитних спілок з ринку та саморегулювання системи кредитних спілок. Необхідність запровадження вказаних підходів не викликає сумніву, є логічним і необхідним. Однак цього не можна сказати про інші запропоновані підходи. Перш за все це стосується досить сумнівної і недостатньо обґрунтованої пропозиції щодо вдосконалення системи державного регулювання і нагляду за діяльністю кредитних спілок шляхом «надання Національному банку України права здійснення пруденційного нагляду за діяльністю кредитних спілок, які залучають вклади населення». Ця пропозиція викликала значний резонанс серед представників ринку та ЗМІ. Інтернет-видання «Українська Правда» у вересні 2012 р. зазначало, що кредитні спілки в їх нинішньому вигляді незабаром можуть зникнути з українського ринку. Нацбанк планує стати їх регулятором, реорганізувавши частину спілок у кооперативні банки, а інші – позбавити можливості залучати депозити населення. У розпорядженні журналістів опинився лист «Про проект концепції реформування і розвитку національної системи кредитної кооперації», направлений від імені заступника голови НБУ Ігоря Соркіна першому заступнику глави адміністрації президента Ірині Акімовій, яка у коментарі журналістам відзначила: «Ми виходимо з того, що кредитні спілки або повинні еволюціонувати і стати звичайними банками, або залишатися в нинішньому стані, але без права залучати депозити» [4]. Журналісти «КоммерсантЪ-Україна» більш детально відобразили бачення НБУ щодо реформування сектора кредитних спілок. Вони відзначають, що Нацбанк розробив законопроект, що дозволить йому отримати контроль над кредитними спілками з капіталом понад 12 млн грн, тоді як менші спілки позбудуться права залучати депозити. Проект закону передбачає заборону кредитним спілкам залучати депозити. «Кредитні спілки, які на день опублікування закону

мали ліцензію на право залучати внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахунки, зобов'язані в день опублікування закону припинити укладення нових договорів про залучення депозитів», – ідеться у документі, розробленому НБУ. Після цього спілки, що хочуть і далі залучати депозити, зобов'язані протягом шести місяців реорганізуватися у місцеві кооперативні банки і перейти під контроль Нацбанку. При цьому їм доведеться збільшити капітал не менше ніж до 12 млн грн, що дозволить залучати вклади у межах однієї області. Подальше об'єднання місцевих установ у центральний кооперативний банк із капіталом 60 млн грн дозволить їм вийти на національний рівень. Решта кредитних спілок протягом року повинні будуть повернути вклади членам і залишитися під наглядом Нацкомфінпослуг. Реалізація цієї реформи обмежить спілки у можливості залучати вклади від населення. Кредитні спілки зможуть видавати позики тільки за рахунок пайових внесків своїх учасників. Чиновники Нацбанку підрахували, що для розв'язання проблем ринку цього достатньо [5].

Такий підхід свідчить про недостатнє розуміння як НБУ, так і фахівцями Адміністрації Президента природи та соціально-економічної місії кредитних спілок у ринковій економіці. Тому пропоновані зміни у державному регулюванні діяльності кредитних спілок не можна вважати доцільними. Такі радикальні зміни у державному регулюванні цілого сектора національної економіки не можна здійснювати без урахування думки його представників і широкого публічного обговорення. За словами президента Всеукраїнської асоціації кредитних спілок (ВАКС) В. Волковської, «цей законопроект не вирішує жодної з проблем, що існують на ринку. І він пропонує речі, неприйнятні для ринку. На превеликий жаль, Національний банк не вважав за потрібне долучити до підготовки та обговорення законопроекту представників ринку» [6]. Цю думку підтримує і президент Національної асоціації кредитних спілок України (НАКСУ) П. Козинець, який зазначив, що ініціатива НБУ «не містить під собою логіки. Доля збанкрутілих банків упродовж 2008–2009 рр. більше, ніж

доля збанкрутілих кредитних спілок. Останній випадок – банк «Тавріка», який постраждав більше, ніж усі кредитні спілки України, разом узяті. Право створювати кооперативні банки в Україні існує понад 15 років, згідно із законом про банки і банківську діяльність. Постає питання, чому за ці роки жоден кооперативний банк в Україні не був створений? Відповідаю: тому що це законодавство не враховує специфіку того, що таке кооперативний банк. Під час банкрутства протягом 2008–2009 рр. кредитні спілки втратили свої резерви більше ніж 20 мільйонів у банках, які «луснули». Тому логіки в питанні просто немає» [7].

Як свідчить досвід розвинутих країн світу, дуже важливим є публічне обговорення пропонуванних змін у державному регулюванні сектора кредитних спілок. Однак, як зазначають представники спілок, нічого цього не було. «Ми зі свого боку неодноразово пропонували свою участь у подібних заходах. Ми надавали можливість спеціалістам НБУ, завдячуючи колегам з технічних проєктів, познайомитися з досвідом взаємодії регуляторів та кредитних спілок інших країн. Вони мали можливість ставити будь-які питання. Ми не втручалися в процес. Ми намагалися його супроводжувати. Та Нацбанк не скористався і цією можливістю», – підкреслила президент ВАКС В. Волковська [6]. А голова правління Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» І. Вишневський звернув увагу на те, що із прийняттям змін до законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок в Україні «...розгорнулася майже детективна історія. Нацкомфінпослуг всерйоз підійшов до цієї роботи. Лише у квітні та травні 2013 р. тричі збиралася робоча група з розробки законопроекту. У засіданні брали участь представники ринку, експерти, представники міжнародних проєктів. Тобто це не було кулуарне обговорення. Законопроект був розроблений. 95 % його тексту було узгоджено, ми готові були підписатися під ним. 5 %, як завжди, – це були робочі моменти. 17 червня цей законопроект був розміщений на офіційному сайті Національної комісії. Ним зацікавилися журналісти, оскільки це був дійсно системний законопроект, який вносив зміни до Господарського Кодексу,

до закону «Про банки і банківську діяльність». Він передбачав як розвиток ринку, так і більш жорстке регулювання. Закон був написаний так, що і кредитні спілки могли нормально працювати, і регулятору передавалося більше повноважень. 18 червня незрозумілим чином цей законопроект зникає із сайту Національної комісії, і досі немає жодного офіційного пояснення щодо того, чому його прибрали. Ми знаємо, що Нацкомфінпослуг уже схвалив інший законопроект, ініційований Нацбанком. Хоча Нацбанк його офіційно ніде не показував» [6]. У ході журналістського розслідування було встановлено, що бачення процесу і цілей реформування сектора кредитної кооперації Національною комісією з регулювання ринків фінансових послуг серйозно відрізняється від генеральної лінії, яку сповідує Національний банк України. НБУ бачить майбутнє кредитних спілок тільки у формі великих об'єднань із банківською ліцензією. Дрібні учасники ринку, за задумом чиновників НБУ, мають бути позбавлені права залучати депозити. Добре це чи погано – це вже інше питання. Важливо те, що НБУ хоче взяти цей сегмент фінансового ринку під свій контроль, відібравши його у Нацкомфінпослуг. Принаймні, про це йшлося в документі «Про проєкт концепції реформування і розвитку національної системи кредитної кооперації», розробленої НБУ і підтриманої у президентській адміністрації ще у вересні минулого року. Безумовно, стверджувати, що розбіжність поглядів регуляторів на процес реформування сектора кредитної кооперації послужило причиною екстреного зняття законопроекту з сайту Нацкомфінпослуг, не можна. Але опитані ЛІГАБізнесІнформ учасники ринку припускають, що без втручання НБУ тут не обійшлося [8].

Враховуючи те, що Національний банк має право прямої законодавчої ініціативи, не виключено, що із законопроектом НБУ щодо реформування системи кредитних спілок можна буде ознайомитись лише після його подання до Верховної Ради. Тому змінити викладені у ньому підходи буде набагато важче. У разі такого розвитку подій ідея НБУ щодо позбавлення спілок права працювати з депозитами може стати реальністю, що загрожує катастро-

фічними наслідками для всього кредитно-кооперативного сектора національної економіки.

На негативні наслідки такої ініціативи НБУ звернула увагу й місія команди фінансового сектора Світового банку, що перебувала в Україні 8–17 липня 2013 р. Її головною метою було продовжити дискусію з представниками державної влади щодо пріоритетів реформ у фінансовому секторі. За підсумками свого візиту команда Світового банку підготувала та запропонувала представникам державних органів Пам'ятну записку. Серед іншого, у п. 17 цього документа, що стосується сектора кредитних спілок, зазначено: «Команда Банку розглянула проекти змін до законодавства про кредитні спілки, запропоновані НБУ та Нацкомфінпослуг. Команда поділяє погляди регулюючих органів щодо необхідності терміново вжити заходи для усунення з ринку недіючих і шахрайських кредитних спілок і застосувати до цього сектора жорсткіші вимоги щодо нагляду та фінансової звітності. Команда висловила своє занепокоєння з приводу запропонованого в проекті рішення, згідно з яким найбільші кредитні спілки перетворюються на кооперативні банки, а менші – на кооперативи зі ставідсотковим забезпеченням власними обіговими коштами, таке рідко зустрічається в міжнародній практиці. У більшості країн, де працюють кредитні спілки, їм дозволено залучати депозити або інші форми боргового фінансування від учасників. Окрім того, як і в інших країнах, більшість українських спілок зареєстрована в невеликих містах або сільській місцевості з обмеженим доступом до банківських послуг, а тому кредитні спілки обслуговують середній ринок між клієнтами банків і позичальниками мікрофінансування, створюючи суттєву соціальну та економічну цінність. Тому місія занепокоєна тим, що заборона інструментів, подібних до депозитів, призведе до значного зменшення доступності фінансів для тих, кого обслуговують кредитні спілки, та призведе до масового забирання вкладів навіть зі стабільних спілок; це спричинить негативні наслідки для економіки. Команда вважає, що кращим підходом до майбутньої «очистки» сектора було б встановлення розумного мінімального відношення капіталу до зобов'язань, що дозволить

обмежити фінансування кредитних спілок за рахунок залученого капіталу, зберігаючи вклади учасників як основну форму фінансування, та проведення повторного ліцензування із посиленням нагляду за сектором як з боку Нацкомфінпослуг, так і з боку Всеукраїнської асоціації кредитних спілок (ВАКС) та інших структур саморегулювання. Питання фінансування може бути визначене шляхом зміни визначення «вкладів» у кредитні спілки в законодавстві на зобов'язання з ознаками часток у капіталі (перейменувавши їх, наприклад, у «строкові привілейовані акції»), з розумінням того, що вони є договорами про участь у капіталі, які можуть бути погашені» [9].

Ще однією загрозою для подальшого існування кредитних спілок, як унікальної форми фінансової взаємодопомоги населення, є внесений до Верховної Ради України народним депутатом України В. П. Омельченком законопроект № 2494а від 03 липня 2013 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення бази оподаткування», яким пропонується виключити кредитні спілки із переліку неприбуткових організацій. У пояснювальній записці щодо обґрунтування необхідності прийняття цього закону вказано: «Проект Закону України розроблено у зв'язку із необхідністю врегулювання питань стосовно: ...виключення з переліку неприбуткових організацій (установ) кредитних спілок...» [10]. Фактично, ніяких аргументів щодо доцільності такого радикального заходу, який іде у розріз із практикою світового кредитно-кооперативного руху, у пояснювальній записці не наведено, як і не показано негативних економічних і соціальних наслідків його прийняття.

Наведені вище спроби здійснення державного регулювання, удосконалення національної моделі та законодавчої бази діяльності кредитних спілок і кооперативних банків засвідчують невизначеність концептуальних засад і недостатній рівень розуміння важливості цього сектора національної економіки. Внесення будь-яких змін у функціонування кредитних спілок з боку державного регулятора має відбуватись на основі використання світового досвіду у цій сфері та залучення до цього процесу науковців, зарубіжних експертів

і фахівців ринку. В іншому випадку існують значні ризики прийняття рішень, що можуть негативно вплинути на розвиток кредитно-кооперативного сектора національної економіки, що може значно погіршити соціальний і економічний розвиток держави.

Отже, в Україні до цих пір не вироблено концептуального бачення державою майбутньої моделі системи кредитної кооперації. Незважаючи на значну кількість пропозицій і прийнятих державним регулятором нормативних актів, що врегульовують окремі аспекти діяльності кредитних спілок, вони регламентують другорядні моменти, створюючи умови для виникнення багатьох операційних ризиків у процесі роботи спілок. А в разі відсутності ефективної системи поточного контролю та пруденційного нагляду це створює суттєві системні ризики, що й проявились у 2008–2011 рр. – громадяни втратили свої заощаджень у кредитних спілках.

Важливо чітко визначити, якою має бути національна модель кредитної кооперації, та які головні моменти діяльності кредитних спілок потребують термінового законодавчого врегулювання, тобто необхідно визначити параметри державного регулювання сектора кредитних спілок на макро- і мікрорівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 504/2011 від 27 квітня 2011 року. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U504_11.html. – Назва з екрана.
Pro Natsionalniy plan diy na 2011 rik schodo vprovadzhennya Programi ekonomichnih reform na 2010–2014 roki «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, effektivna derzhava [Elektronniy resurs] : Ukaz Prezidenta Ukrayini № 504/2011 vid 27 kvitnya 2011 roku. – Rezhim dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U504_11.html. – Nazva z ekrana.
2. Про Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 187/2012 від 12 березня 2012 року. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/187/2012>. – Назва з екрана.
Pro Natsionalniy plan diy na 2012 rik schodo vprovadzhennya Programi ekonomichnih reform na 2010–2014 roki «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, effektivna derzhava [Elektronniy resurs] : Ukaz Prezidenta Ukrayini № 187/2012 vid 12 bereznya 2012 roku. – Rezhim dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/187/2012>. – Nazva z ekrana.
3. Про Національний план дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 128/2013 від 12 березня 2013 року. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/128/2013>. – Назва з екрана.
Pro Natsionalniy plan diy na 2013 rik schodo vprovadzhennya Programi ekonomichnih reform na 2010–2014 roki «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, effektivna derzhava [Elektronniy resurs] : Ukaz Prezidenta Ukrayini № 128/2013 vid 12 bereznya 2013 roku. – Rezhim dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/128/2013>. – Nazva z ekrana.
4. Нацбанк хоче знищити кредитні спілки [Електронний ресурс] // Українська правда. – 11 вересня, 2012. – Режим доступу: <http://www.ppravda.com.ua/news/2012/09/11/334752/> – Назва з екрана.
Natsbank hoche znischiti kreditni spilki [Elektronniy resurs] // Ukrayinska pravda. – 11 veresnya, 2012. – Rezhim dostupu: <http://www.ppravda.com.ua/news/2012/09/11/334752/> – Nazva z ekrana.
5. У Нацбанку хочуть заборонити кредитним спілкам залучати депозити [Електронний ресурс] // Newsru.ua. – 4 липня 2013 р. – Режим доступу: http://www.newsru.ua/finance/04jul2013/kred_sokj.html. – Назва з екрана.

- U Natsbanku hochut zaboroniti kreditnim spilkam zaluchati depoziti [Elektronniy resurs] // Newsru.ua. – 4 lipnya 2013 r. – Rezhim dostupu: http://www.newsru.ua/finance/04jul2013/kred_sokj.html. – Nazva z ekrana.
6. У кредитних спілок планують забрати право залучати депозити [Електронний ресурс] // Galinfo. – 2013. – 12 липня. – Режим доступу: <http://galinfo.com.ua/news/137557.html>. – Назва з екрана.
- U kreditnih spilok planuyut zabrati pravo zaluchati depoziti [Elektronniy resurs] // Galinfo. – 2013. – 12 lipnya. – Rezhim dostupu: <http://galinfo.com.ua/news/137557.html>. – Nazva z ekrana.
7. Перетворити кредитні спілки на кооперативні банки нереально [Електронний ресурс] // Голос Столиці 106FM – Ефір 7.03.2013, 20:57. – Режим доступу: http://newsradio.com.ua/2013_03_07/Peretvoriti-kreditn-sp-lki-na-kooperativn-banki-nerealno-ekspert/ – Назва з екрана.
- Peretvoriti kreditni spilki na kooperativni banki nerealno [Elektronniy resurs] // Golos Stolitsi 106FM – Efir 7.03.2013, 20:57. – Rezhim dostupu: http://newsradio.com.ua/2013_03_07/Peretvoriti-kreditn-sp-lki-na-kooperativn-banki-nerealno-ekspert/ – Nazva z ekrana.
8. Рынок кредитной кооперации: Нацкомфинуслуг спасовала перед НБУ [Електронний ресурс] // ЛІГАБізнесІнформ. – 18.06.2013. – Режим доступу: <http://finance.liga.net/banks/2013/6/18/articles/34495.htm>. – Назва з екрана.
- Ryynok kreditnoy kooperatsii: Natskomfinuslug spasovala pered NBU [Elektronniy resurs] // LIGABIznesInform. – 18.06.2013. – Rezhim dostupu: <http://finance.liga.net/banks/2013/6/18/articles/34495.htm>. – Nazva z ekrana.
9. Команда фінансового сектору Світового банку запропонувала представникам державних органів своє бачення реформи ринку кредитних спілок [Електронний ресурс] // Всеукраїнська асоціація кредитних спілок : офіц. сайт. – Режим доступу: http://vaks.org.ua/?id_news=875. – Назва з екрана.
- Komanda finansovogo sektoru Svitovogo banku zaproponovala predstavnikom derzhavnih organiv svoje bachennya reformi rinku kreditnih spilok [Elektronniy resurs] // Vseukrayinska asotsiatsiya kreditnih spilok : ofits. sayt. – Rezhim dostupu: http://vaks.org.ua/?id_news=875. – Nazva z ekrana.
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення бази оподаткування [Електронний ресурс] : Законопроект № 2494a від 03 липня 2013 р. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47732. – Назва з екрана.
- Pro vnesennya zmin do Podatkovogo kodeksu Ukrayini schodo utochnennya bazi opodatkuвання [Elektronniy resurs] : Zakonoproekt № 2494a vid 03 lipnya 2013 r. – Rezhim dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47732. – Nazva z ekrana.

А. В. Гаркуша (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Анализ национальной модели и законодательной базы кредитной кооперации Украины.**

Аннотация. Цель статьи – выявить сущность национальной модели кредитной кооперации и особенности ее законодательной базы для разработки комплекса мероприятий по реформированию и развитию национальной системы кредитной кооперации. Проведена сравнительная характеристика предлагаемых мероприятий по реформированию и развитию национальной системы кредитной кооперации. В ходе анализа установлено, что осуществление государственного регулирования, совершенствования национальной модели и законодательной базы деятельности кредитных союзов и кооперативных банков свидетельствуют неопределенность концептуальных основ и недостаточный уровень понимания важности этого сектора национальной экономики. Принято решение о необходимости

четкого определения национальной модели кредитной кооперации и главных моментов деятельности кредитных союзов, требующих срочного законодательного урегулирования.

Ключевые слова: Национальная комиссия по регулированию рынков финансовых услуг, Госфинуслуг, Нацкомфинуслуг, кредитный союз, кредитная кооперация, Национальный банк Украины.

O. Garkusha (Poltava University of Economics and Trade). Analysis of national model and legislative framework credit cooperation Ukraine.

Summary. Objective: to ascertain the nature of the national model of cooperative banking and features of the legislative framework for the development of measures to reform and development of the national system of credit cooperation. A comparative description of proposed measures for the reform and development of the national system of credit cooperatives. The analysis found that the state regulation, improving national model and legislative framework for credit unions and cooperative banks show uncertainty conceptual framework and insufficient understanding of the importance of this sector of the national economy. The decision on the need for a clear definition of the national model of credit cooperation and the main points of credit unions that require urgent legislative regulation.

Keywords: National Commission for Regulation of Financial Services, Financial Services Commission, Natskomfinposluh, credit union, credit co-operatives, National bank of Ukraine.